

از خرافه تا باور!!

انداختند چیزی جز شرمندگی نصیبشان نشد و زمستان رفت و روسیاهی به زغال ماند.

این‌جا فقط یک کلام باقی می‌ماند و آن اینکه در میان هزاران هزار پیرو این مکتب یکی نبود به این بنده خدا بگوید که «آدم عاقل، مگر این کره زمین و این کائنات و کهکشان‌های عظیم را تو آفریده‌ای که با این اطمینان و صراحت، روز و ساعت نابودی آن را در بوق و کرنا کرده‌ای و تحویل خلق الله می‌دهی؟! آن نیروی لایزال که این جهان را به وجود آورده، خیلی توان‌تر از آن چیزی است که در فکر تو می‌گذرد و تو و امثال تو قطره‌ای از اقیانوس علم و قدرت بی‌کران این خالق یکتا نمی‌شوید.»

همین یک‌بار برای همیشه کافی است. با توجه به زمین لرزه‌های پی‌درپی در دو سه ماه اخیر در کشورمان و مصادف شدن این زمین‌لرزه‌ها با پنجم دی‌ماه ۹۱، یعنی «روز ایمنی در برابر زمین‌لرزه» بسیاری از رسانه‌ها

با وجود پیشرفت‌های علمی - تکنیکی شگفت‌انگیز در جهان امروز، هنوز خرافات و خرافه‌گرایی رواج دارد و جالب‌تر اینکه برای رفع نگرانی‌های ناشی از آثار خرافه‌گرایی، نسخه‌هایی هم می‌پیچند و داروهایی تجویز می‌کنند؛ و اسف‌بارتر آنکه بعضی مردمان ساده‌لوح این خزعبلات را باور می‌کنند.

چند وقتی بود که شخصی از طایفه مایا واقع در آمریکای مرکزی اعلام کرده بود که «ایهاالناس، چه نشست‌اید که دنیا در تاریخ ۲۱ دسامبر ۲۰۱۲ به پایان می‌رسد و و کره زمین نابود می‌شود.» این تاریخ یعنی ۲۱ دسامبر ۲۰۱۲ پایان تقویم طولانی ۵۱۲۵ ساله در باورهای مایاهاست که تمدنی در آمریکای مرکزی در حدود مکزیک، السالوادور، کلمبیا، گواتمالا و هندوراس داشتند و از نظر زمانی در حدود ۲۵۰۰ سال قبل از میلاد مسیح تا ۲۵۰ سال بعد از میلاد می‌زیستند.

این روز در ماه دسامبر ۲۰۱۲ هم‌زمان با اول دی‌ماه ۱۳۹۱ مصادف با چرخه طولانی ۵۱۲۵ ساله مایایی است. شخص مزبور نیز از فرصت استفاده کرد و در دل مردم دنیا بیشتر ولوله انداخت و صد البته خرافه‌گرایان پیرو این مکتب هم گوش به فرمان جناب ایشان منتظر فروپاشی و نابودی کره زمین بودند. اما به‌رغم همه جاروجنجال‌هایی که به راه

تیتراهای مهم خود را به این موضوع اختصاص داده‌اند. از جمله روزنامه همشهری در ضمیمه‌نامهٔ سوّم دی‌ماه ۱۳۹۱ خود با عنوان «خاطر قوی‌دار» در لابه‌لای صفحات خود با زیرعناوینی چون «اگر زلزله بیاید»، «این مطلب را قاب کنید»، «واکنشی سریع با کوله مخصوص» و «نگاه به خطر زلزله در تغییر است» و برشماری ویژگی‌های زمین‌لرزهٔ احتمالی در تهران، موضوعاتی چون زمین‌لرزه‌های تاریخی، بزرگی زمین‌لرزه‌های مخرب تاریخی، گسل‌های تهران و آسیب‌های وارد شده بر تهران را اطلاع‌رسانی کرده است که دست تهیه‌کنندگانش درد نکند، کار بارزشی است. اما، ای کاش در این اطلاع‌رسانی‌ها دربارهٔ مقابله با این بلای طبیعی یا همان «علاج واقعه قبل از وقوع» هم بحث و بررسی به میان آید. ژاپنی‌ها بعد از زمین‌لرزهٔ اول

سپتامبر ۱۹۲۳ کانتو با قدرت ۷/۹ ریشتر دریافتند که با این بلای طبیعی نمی‌توان شوخی کرد و با علم به اینکه تمامی سرزمین ژاپن همیشه در معرض وقوع زمین‌لرزه‌های مخرب است، کاری کرد کارستان. یعنی مردمش آن‌چنان زیرساخت‌هایی در سازه‌ها و بناهایشان ایجاد کردند که با وقوع زمین‌لرزه‌ای با بزرگی ۷/۳ ریشتر (که همین چندروز پیش در آن کشور رخ داد)، آب از آب تکان نخورد و همهٔ ما تکان‌های ناشی از آن زمین‌لرزه را در تلویزیون‌هایمان دیدیم.

ما بارها در صفحات این فصل‌نامه به نقش علوم زمین در مقابله با بلایای طبیعی به‌ویژه زمین‌لرزه نوشته‌ایم و باز هم یادآور می‌شویم که مطالعات لرزه‌خیزی در ارتباط با احداث هرگونه سازه مانند ساخت شهرک‌ها، روستاها، سدّها، پل‌ها، تونل‌ها و... از جمله نیازهای اساسی و مهم ماست که نتیجهٔ آن پیشگیری از ویرانی‌ها و مرگ‌ومیرها و جانمایی‌های علمی-فنی علوم زمین خواهد بود و آن وقت است که می‌توانیم در سر تیتراهای رسانه‌هایمان با اطمینان کامل بنویسیم: «هم‌وطنان عزیز، خاطر قوی دارید که قرص و محکم در مقابل بلایای طبیعی ایستاده‌ایم.» اما اینکه فقط بخواهیم از دانش علوم زمین بهره بگیریم باید چگونگی آن را در ویژه‌نامهٔ سال زمین، ۲۰۰۸ مطالعه کنید. اگر فرصت کردید، این شمارهٔ فصل‌نامه را ورق بزنید.